

5260
2den Faste-Søndag 1846
1846

Grundtvigs prædikenmanuskripter fra 1845-46, fasc. 36,
udgivet januar 2010 af Lars Toftdahl Andersen
i Grundtvig-Byens digitale bibliotek med støtte fra
Tipsmidlerne (2001) og N.F.S. Grundtvigs Fond (2010).

8 ms, 8. marts 1846

2den Faste-Søndag 1846

Hellige Gud-Fader! – Dit Ord er Sandhed! Dit Ord til os er Aand og Liv! – Troens Ord, som maa høres! ja, Himmelske Fader! Du, som fra Begyndelsen gav os Øren til at høre og Tunge til at tale dit vidunderlige Ord, hvorved Aandens usynlige Verden oplades for vor Sjæl, o giv Du os ogsaa aabne Øren for det Naadens og Sandhedens Ord, som Du sendte os med Din eenbaarne Søn, og giv os glødende Tunger til at prise Din Kiærlighed og til at takke Dig evindeligt fordi Du udfriede os fra Mørkets Magt og oversatte os i Din elskelige Søns Rige! Lær os ved din Hellig-Aand at bede i Hans Vorherres Jesu Navn: Fadervor! Du, som er i Himlene!

Christne Venner! naar vi i Dagens Evangelium høre den Cananæiske Kvinde raabe efter *Jesus* og sige: Herre, du Davids Søn! forbarm Dig over mig! min Datter plages ilde af Djævelen, da er der vist ogsaa mellem os dem, der mene, at ligesaa høit som de første Ord vidne om hendes Tro, vidne de Sidste om hendes Overtro, og Kvinden, der end ikke fortørnedes over den haarde Lignelse ved Hundene, hun var alt for ydmyg til at tage os en saadan Anmærkning ilde op, men hun vilde i det Høieste svare os, at hvor slet et Selskab end hendes Overtro maatte være for Troen paa *Jesus*, vilde hun dog heller have den end Vantroen som driver Troen ud. Da nu Herren heller ikke taler om, *hvad* der plagede Datteren, men siger kun til Moderen: Kvinde, din Tro er stor,

2den Faste-Søndag 1846

din Villie skee! saa kan vi i den Henseende tænke, som vi vil, naar vi kun tage os i Agt for at sammenblande den saakaldte Overtro som vi vil laste, med den store Tro, som Herren priser og belønner. Skiøndt det derfor skal være langt fra mig at ville sigte Kvinden med den store Tro, som Herren priser, for Overtro, fordi hun tænkte, hendes Datters Plage kom fra Djævelen, saa vil jeg dog ved denne Leilighed slet ikke indlade mig paa det dunkle Spørgsmaal om Vanvittigheds og andre gruelige Sygdommes egenlige Aarsag, men kun bede alle Christne tage sig vel i Agt for, at deres Tvivl om Besættelser og alt Saadant ikke skal lede dem til enten at benægte eller betvivle *Djævelens* virkelige Tilværelse og *aandelige* Farlighed for os alle, thi derved have Mange lidt Skibbrud paa Troen, ligesom derved endnu langt flere inddysses i en falsk Sikkerhed, saa de ingen Trang føle til Frelseren fra Synd og Død og fra hele Satans Rige.

Ja m. V. man siger vel nuomstunder sædvanlig, at Djævelens Tilværelse hører ikke til de christelige Sandheder, og man har forsaavidt Ret, som Christendommen vist nok ikke har skabt Djævelen og nævner ham hverken for hans Dyds Skyld eller for at kyse Nogen med ham; men desuagtet er det lige sandt og lige klart, at Christendommen forudsætter Djævelens Tilværelse, som aldeles upaatvivlelig, og at den maa gjøre det, naar den selv vil troes, som guddommelig Sandhed.

2den Faste-Søndag 1846

Dette er den vigtige og høist alvorlige Side, hvorfra man nuomstunder sjelden betragter Spørgsmaalet om Djævelens Virkelighed, men hvorfra dog alle oplyste Christne maae betragte det, for at kunne væbne sig mod den falske Tilløkkelse det har, at tænke sig Guds Fiende bort, som om Gud derved kom til at straale i dobbelt Herlighed og blev, hvad Han vil være, Alleting i Alle.

Det er nemlig ei dermed Nok, at vi i Skriften finde de alvorligste Formaninger af Herrens Apostler til at vogte os for Djævelens snedige Anløb og staae ham imod, faste i Troen, og læse det høitideligste Vidnesbyrd af Herren selv, om Djævelen som Klinte-

konge, Menneske-Morder og Løgnens Fader, skiøndt dette maa være Nok for enhver, som troer paa Herren og paa de Apostoliske Skrifers Ægthed, thi det er soleklart, at saaledes kunde Sandheden selv og de som oplystes af Sandhedens Aand umuelig talt, hvis der ikke var et saadant afskyeligt og for det naturlige Menneske i høi Grad frygteligt Væsen til.

Det er ikke engang dermed Nok, at ved Indgangen i Christi Kirke maae vi ligesaavel forsage Djævelen, som bekiende Tro paa Gud-Fader og Søn og Hellig-Aand, skiøndt det burde være Nok for enhver Christen, stor eller liden, læg eller lærd, thi det er klart nok, at en saadan Forsagelse og Undsigelse hverken kunde eller vilde Herren forlange af sine Troende, naar

2den Faste-Søndag 1846

han ikke i Aandens usynlige Verden havde en virkelig Modstander, der maa skyes og afskyes af alle dem, der trolig vil følge Guds Søn.

Jeg siger, det er ikke engang dermed Nok, thi om vi end kunde betvivle baade Skriftens og Forsagelsens apostoliske Ægthed og dog have hjertelig Tro paa Jesus Christus, saa var det dog ligefuldt umueligt, at det kunde være *Sandheds* Tro, umueligt, at Jesus Christus, den Korsfæstede kunde være Guds eenbaarne Søn, kommet til Verden for at frelse det Fortabte, umueligt, naar der ikke var en virkelig Djævel, Mørkets Fyrste, Dødens Aarsag og Løgnens Fader. Derfor er det vor træske Fiendes Mesterstykke, naar han kan bringe os til at betvivle og omsider benægte hans Virkelighed, da Troen paa Frelseren derved om end hemmelig dog sikkert undergraves, og maa, naar det saaledes bliver ved, lidt før eller senere, falde af sig selv.

Naar man nemlig siger, der er ingen virkelig Djævel til, da kunde man ligesaa gjerne sige, der er intet virkelig Ondt til, men hvad man kalder saa, er kun et ufuldkomment Gode, altsaa Noget, der ogsaa kan og skal blive godt engang, om det end varer længe, og var der igrunden intet Ondt til, saa var der aabenbar heller ingen Synd til og ingen Død, som Syndens Sold, ingen Dom og ingen Straf til, hvorfra vi enten kunde eller trængde til at frelses, følgelig heller ingen guddommelig Frelser og Forsoner!

Ja m. V. denne Sag er saa reen og klar, at den Foragt som de Selvkloge i vore Dage vise Christi Evangelium netop grunder sig paa den urokkelige Slutning, at var der ingen Frister, saa var der heller ingen Frelser,

2den Faste-Søndag 1846

var der ingen Djævel, da kom heller ikke Guds Søn til Jorden for at nedbryde Djævelens Gierning.

Derfor, Christne! lad Fienden ikke bedrage os! men ligesom vi, trods al spidsfindig Tale om det Onde som et Gode i Mulighedens Rige, troe det Guds Ord, som finder Gienlyd i vor Samvittighed og lyder saa hos Propheten Esaias: vee dem, som kalde det Onde Godt og Mørket Lys og det Bittre sødt, saaledes lad os ogsaa, trods al Spidsfindighed om et ondt Væsens Utænkelighed, troe det Guds Ord, der finder Gienlyd i alle Christnes Hjerter, at den som har saaet Klinten er Djævelen, Menneskemorderen af Begyndelsen og *Løgnens Fader*.

Og gjør vi kun det, troe vi kun ogsaa i dette Stykke ham paa Ordet, i hvis Mund ei fandtes Svig og for hvis Øie Intet var skjult, da skal vi snart med Glæde see Lyset gaae op over det yderste Mørke og høilig forundre os over at vi noget Øieblik kunde tvivle om saa klar en Sag, som den, at Løgneren har en Fader, og at han er ligesaa uforsonlig en Fiende ad Sandheds Gud og Sandheds Tro, som Løgn er ad Sandhed.

Ja m. V. ligesom Herren har sagt os, at han er Sandheden selv og at kun de, som er af Sandhed, hører hans Røst, saaledes er det paa Sandhed og dens Kamp vi skal see vist, naar vi vil overbevises om, at der er

2den Faste-Søndag 1846

Ondt, som aldrig i Evighed bliver godt, og at der maa være en Djævel til, som er baade Guds og Menneskets arrige Fiende. Vel er nemlig Mørket og Døden igrunden Sydskende til Løgneren, men de ligner ikke nær saa kiendelig deres Fader, som skjuler sig i Mørket og forklæder sig i Døden, men er nødt til at aabenbare sig i Løgneren, som en vitterlig, og forsætlig Benægtelse og Modsigelse ad Sandhed.

Ja m. V. Herren viste, at han kiendte sin Fiende, og vidste at ramme ham paa det ømme Sted, da han kaldte ham *Løgneren*, som, naar han taler Løgn, taler af sig Eget, fordi han er dens Fader, thi hermed har han brændemærket den store Menneskemorder, saa vi kan kiende ham og skye ham og see, det er Løgn, naar man paastaar, han ikke er virkelig til; thi saalænge der er *Løgnere*, *Bedragere* og *falske Vidner* til, saalænge beviser Djævelens virkelige Tilværelse aabenbar sig selv, ligesom den sande Guds Tilværelse beviser sig selv derved, at *Sandhed* har oprigtige *Venner*, modige *Kæmper* og trofaste *Vidner* paa Jorden. Naar man derfor paastaar, der er ingen virkelig Djævel til, da enten fornægter man den aabenbare Sandhed at der er vitterlig og forsætlig Løgn til, eller man bespotter Sandheds Gud, som om han selv var Løgnens Fader, hvorfor der ogsaa staaer skrevet, at dersom vi sige, vi har ikke syndet, da gjør vi Gud til Løgner og Hans Ord er ikke i os.

2den Faste-Søndag 1846

Og her vil vi standse, thi vi maae vide, det nytter aldrig at holde Lyset for dem, som elske Mørket mere end Lyset, nytter aldrig at ville overtale dem til at troe Sandheden, som ikke er af Sandhed, saa Kiærlighed til Livet og Lyset og dyb Ærefrygt for Sandhed maae vi altid forudsætte hos dem, vi vil oplyse om Livets og Dødens Vei, dem vi vil kalde med Herrens Røst og trøste med det sande Evangelium.

De Andre kan vi, kan Gud selv ikke hjælpe, de fare bestandig frem til det Værre, saa naar de ikke længer kan nægte, der er en Djævel til, vil de gjøre Djævelen til deres Gud og den sande Gud til Djævel, med Frækhed kalde det Gode ondt og det Onde godt, Lyset Mørke og Mørket Lys, som vi veed, det skal skee i Antichristens gruelige Dage, der for alle opladte Øine nærme sig med stærke Skridt.

Dog, Christne! med disse sørgelige Tanker vil vi ikke slutte og i dem vil vi ikke fordybe os, men hvile i den glædelige Sandhed, som Dagens Evangelium saa liflig forkyn-der, at naar vi har fundet den Herre *Jesus* og blive ved at raabe efter ham, da har det ingen Nød, thi om han end enstund kan lade, som han ikke hørde det, ja, om end hans første Svar klinger haardt i vort Øre, saa er han dog Naaden og Barmhjertigheden selv, og ender med at sige til enhver ydmyg

2den Faste-Søndag 1846

Sjæl, som troer Sandhed: dig skee, som du vil! og see, det skeer, fordi Han har al Magt i Himlen og paa Jorden!

Og naar vi kun er sikkre paa, at det skeer hvad vi igrunden vil, som længes efter Hvile for Sjælen, har Lyst til at leve evindeligt og fryde os i Lyset, naar vi kun er sikkre paa, at det skeer Altsammen om en liden Stund i Vorherres *Jesu* Navn, hvad Nød har vi da, hvad skader det os da, at der er en Mørkets Fyrste, som har Dødens Magt og al Løgnens og Falskhedens Trædskhed, hvad skader det os, da vor Frelser har overvundet ham, og alle hans Anslag paa os skal beskæmmes, Mørket skal vige for Lyset og Døden skal miste sin Brodd, og alle Munde som tale Løgn, skal tilstoppes, men Sandheds Venner skal opløfte Røsten til Frydesang og indgaae til deres Herres Glæde.

Derfor Christne, lad os oprigtig forsage Djævelen og alle hans Gierninger og alt hans Væsen, som først og sidst er idel Løgn og Falskhed, og takke den Himmelske Fader, som har udfriet os fra Mørkets Magt og oversat os i sin elskelige Søns Rige, hvor Guds Sandhed lyser for os og hvor Guds Naade, som i den Hellig-Aand er udøst over os, vidner med vor Aand, at vi er Guds Børn og Arvinger, Vorherres *Jesu Christi* Medarvinger til Livets Krone! Amen i Vorherres *Jesu* Navn Amen!